

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 22Ps/20/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6423202778
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Zuzan
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2024:6423202778.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudkyňou JUDr. Janou Zuzan, v právnej veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D. E. – Štále, t.č. Psychiatrická nemocnica Prof. Matulaya, Československej armády 234/139, 967 01 Kremnica, zastúpeného procesným opatrovníkom: Mesto Nová Baňa, o návrhu navrhovateľky: F. G., nar. X.X.XXXX, bytom H. I. XXXX/XX, XXX XX J., v konaní zast. Mgr. Pavlom Dudíkom, advokátom, so sídlom Jilemnického 2, 911 01 Trenčín, za účasti Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom, takto

rozhodol:

I. Súd obmedzuje spôsobilosť na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX, tak, že nie je spôsobilý:

- Rozhodovať o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a psychiatrickej starostlivosti a liečbe a rozhodovať o pobyte v zdravotníckom zariadení,
- Rozhodovať o poskytovaní sociálnych služieb vrátane rozhodovania o potrebe umiestnenia v zariadení sociálnych služieb,
- Nakladať s majetkom a finančnými prostriedkami, uzatvárať zmluvy finančného a majetkového charakteru,
- Disponovať s účtom v banke a s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi sumu 50 eur mesačne,
- Preberať zásielky, rozhodnutia, dôchodok, štátne sociálne dávky a príspevky a nakladať s nimi,
- Samostatne konať pred štátnymi orgánmi a inštitúciami, všetkými úradmi, súdmi a orgánmi samosprávy a v kontakte s fyzickými a právnickými osobami,
- Vykonávať aktívne ani pasívne volebné právo
- Rozhodovať o mieste svojho prechodného a trvalého pobytu

II. Súd u s t a n o v u j e A. B., nar. XX.XX.XXXX opatrovníka v osobe jeho matky F. G., nar. X.X.XXXX, ktorá je oprávnená a povinná zastupovať opatrovanca v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony, spravovať jeho majetok a je povinná vždy k 30.06. a 31.12 každého kalendárneho roka predložiť súdu správu o pomeroch a správe majetku opatrovanca.

III. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Čoho sa navrhovateľka domáhala, aké skutočnosti tvrdila, aké dôkazy označila, (§ 220 ods. 2 prvá veta Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“ v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“):

1. Navrhovateľka sa návrhom doručeným Okresnému súdu Žiar nad Hronom dňa 19.10.2023 domáhala rozhodnutia, ktorým by súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony jej syna, a ustanovil ju (navrhovateľku) za jeho opatrovníčku. Svoj návrh odôvodnila nasledovne: synove problémy siahajú hlbšie do minulosti, avšak pri pravidelnom užívaní predpísaných liekov sa príznaky potlačovali. Avšak počas pandémie musel byť v karanténe, teda sám, čo u navrhovateľky vzbudilo dôvodnú pochybnosť o užívaní liekov. Približne od polovice roku 2020 bol navrhovateľkin syn nezvestný. Napriek vyhlásenému pátraniu sa ho nepodarilo nájsť. Začiatkom októbra tohto roku sa dozvedela, že syn je hospitalizovaný v psychiatrickej nemocnici v Kremnici. Ústnou formou bola zo strany nemocnice informovaná o jeho vážnom stave. Z pošty, ktorá synovi chodí na adresu trvalého pobytu navrhovateľka zistila, že je voči nemu vedených niekoľko exekučných konaní, pričom sa jedná o rôzne vysoké úvery, ktoré boli poskytnuté na jeho meno, avšak peniaze z nich čerpali neznáme osoby.

2. Súd uznesením č.k. 22Ps/20/2023-29 zo dňa 28.12.2023 ustanovil osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná, procesného opatrovníka mesto Nová Baňa, ktoré so svojím ustanovením za procesného opatrovníka súhlasil.

3. Súd vo veci vyzval zdravotnícke zariadenie (Psychiatrickú nemocnicu Prof. Matulaya v Kremnici), v ktorom je osoba, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, na oznámenie, v akom zdravotnom stave sa osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, aktuálne nachádza. Dňa 8.11.2023 bola súdu doručená lekárska správa, v ktorej bolo konštatované, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, bola do zdravotníckeho zariadenia privezená dňa 28.8.2023 príslušníkmi Policajného zboru SR z väzby z Bratislavy, na základe nariadenia výkonu ústavného psychiatrického liečenia, ktoré mu nariadil Mestský súd Bratislava I. pod sp. zn. OT/137/2023. U osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, bola stanovená diagnóza F 20.0 paranoidná schizofrénia. Aktuálny psychický stav je čiastočne stabilizovaný, pokojný, v myslení sú však prítomné paranoidné bludné obsahy a chýba náhľad na ochorenie. Prognóza vývoja zdravotného stavu je vážna, nepriaznivá, nakoľko aj napriek nasadenej intenzívnej liečbe zatiaľ nebola dosiahnutá kompletná remisia stavu. Napriek tomu, že aktuálny stav je čiastočne stabilizovaný, vyžaduje pravidelné užívanie liekov pod kontrolou druhej osoby. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, je v zdravotníckom zariadení pokojná, bez suicidálnych proklamácií, bez porúch správania, avšak v jeho myslení pretrvávajú paranoidita voči okoliu. Je nastavený na kombinovanú antipsychotickú liečbu augmentovanú benzodiazepínmi, je zapájaný do rehabilitačných aktivít a psychoterapie. Liečbu toleruje bez výhrad a výskytu nežiadúcich účinkov, zároveň sa zúčastňuje nefarmakologickej liečebnej procedúry. Vplyvom uvedenej liečby došlo k čiastočnému zlepšeniu psychického stavu, avšak ochorenie nie je možné vyliečiť. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, absolvuje ochrannú ústavnú liečbu psychiatrickú, ktorá bude trvať dovtedy, kým to bude vyžadovať jej účel. V prejednávanom prípade je obmedzenie na spôsobilosti namieste, nakoľko aktuálne osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, nie je schopná vypovedať pred súdom a chápať zmysel súdneho konania, keďže jeho kontakt s realitou je stále narušený.

4. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Žiar nad Hronom na pojednávaní dňa 31.1.2024 uviedla, že s podaným návrhom súhlasí, nakoľko z návrhu a písomností tvoriacich súdny spis je zrejmé, že podaný návrh je dôvodný a osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, trpí duševnou poruchou, nie je spôsobilá posúdiť význam a dôsledky svojho konania, teda nie je spôsobilá na právne úkony.

Ako súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkaz na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 220 ods. 2 druhá veta CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP):

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, lekárskej Psychiatrickej nemocnice Prof. Matulaya v Kremnici, oboznámením s lekárskou správou Psychiatrickej nemocnice v Kremnici, ako aj ostatným obsahom spisu, pričom zistil nasledovný skutkový stav tak ako je uvedený v bodoch 1. až 3.. Súd v predmetnom konaní upustil od znaleckého dokazovania, nakoľko na zistenie skutočného stavu bolo postačujúce vyslychnúť lekárku. Súd ďalej nevykonal ani výsluch osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, a to s prihliadnutím na vyjadrenie ošetrojúcej lekárskej zo dňa 8.11.2023. Súd však dňa 16.1.2024 osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadol.

6. Z výsluchu navrhovateľky mal súd preukázané, že je nie je obmedzená (ani pozbavená) na spôsobilosti na právne úkony, v minulosti nebola trestne ani priestupkovo stíhaná, a je spôsobilá vykonávať funkciu opatrovníka. Navrhovateľka ďalej uviedla, že v minulosti bol problém dostať osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, k lekárovi, nakoľko ho nedokázala presvedčiť, že potrebuje odbornú pomoc. Nebol ochotný navštevovať zdravotnícke zariadenie ambulantnou formou, a ústavná forma bola úplne vylúčená. Po nastavení na medikamentóznou liečbu sa jej zdalo, že jeho stav sa stabilizoval, avšak bolo potrebné ho kontrolovať, či užíva predpísanú medikamentóznou liečbu. Problém vznikol v čase, keď bol v karanténe z dôvodu ochorenia COVID 19. Vtedy bol v byte sám a lieky neužíval, v dôsledku čoho sa jeho zdravotný stav rapídne zhoršil, čo viedlo k tomu, že z bytu odišiel a bol nezvestný. Navrhovateľka po ňom dala vyhlásiť pátranie v spolupráci s Policajným zborom SR a po jeho vypátraní bol umiestnený do psychiatrickej nemocnice. Aktuálne nie je v priamom kontakte s osobou, o ktorej spôsobilosti sa koná, len sprostredkovane cez lekárov. Aj počas pobytu v psychiatrickej nemocnici sa stalo, že neužíval predpísanú medikamentóznou liečbu, čo sa potvrdilo, keď opätovne ochorel na COVID 19 a za jeho posteľou sa našli neužité lieky z ôsmich dní. Preto je potrebné, aby bol pod dohľadom, najmä čo sa týka užívania medikamentóznej liečby.

7. Z výsluchu lekárky Psychiatrickej nemocnica Prof. Matulaya v Kremnici mal súd preukázané, že u osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, od podania správy, ktorú má súd k dispozícii, nedošlo k žiadnej zmene. Ide o stav trvalý, je to závažné ochorenie z okruhu schizofrénie. Vzhľadom k dlhodobu neliečenej diagnóze, k nespokojnosti pacienta, k neužívaniu liekov, k nepodrobovaniu sa ambulantným kontrolám, ani ústavnej psychiatrickej starostlivosti, došlo k chronifikácii daného stavu, kde psychofarmakami ani psychoterapeutickou spoluprácou so psychológmi, nie je možné dosiahnuť úplnú remisiu. V danom prípade napriek užívaniu kombinovanej antipsychotickej liečby v kombinácii s ďalšími liekmi, stav pacienta je naďalej vážny. Aj keď došlo k upokojeniu pacienta (jeho správanie pacienta je pokojnejšie ako na začiatku hospitalizácie), naďalej však pretrvávajú v jeho myslení paranoidné stavy a kontakt s realitou je značne narušený. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, nespokojuje a vôbec si neuvedomuje svoje ochorenie a potrebu liečby. Prognóza jeho ochorenia je neistá, jedná sa o trvalý stav, ktorý nie je úplne možné ovplyvniť psychofarmakami, čiže nie je možné dosiahnuť úplnú remisiu vzhľadom na chronifikovaný stav pacienta. Aktuálne lieky užíva pod dozorom, kde je kontrolovaný sestrou pri každom podávaní liekov, čo je potrebné aj v budúcnosti, aj po ukončení liečby. Jeho náhľad je nulový na potrebu užívania psychofarmák, to znamená, že vždy bude potrebné, aby užíval lieky pod dohľadom inej osoby. Zatiaľ nie je možné určiť dĺžku hospitalizácie. Čo sa týka spôsobilosti na právne úkony v súvislosti s finančnými hodnotami majetkového charakteru, prípade spôsobilosti konať sám pred orgánmi štátnej správy, miestnej samosprávy, prípadne fyzickými alebo právnickými osobami, lekárka uviedla, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, nie je schopná tieto právne úkony uskutočňovať, nakoľko jeho kontakt s realitou je narušený a neuvedomuje si žiadne dôsledky svojho konania, ani dôsledky v tomto zmysle nevie posúdiť.

8. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

9. Podľa § 10 ods. 1 a 2 OZ, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopný robiť právne úkony, súd ho pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

10. Podľa § 231 písm. a) CMP, v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

11. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

12. Podľa § 240 ods. 3 veta prvá CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná.

13. Podľa § 243 ods. 1 a 2 CMP, súd vylúčne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadne.

14. Podľa § 246 CMP, od znaleckého dokazovania možno upustiť, ak súd na zistenie skutočného stavu veci považuje za postačujúce vylúchnuť ošetrojúceho lekára.

15. Podľa § 248 ods. 1 a 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

16. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

17. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

18. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

19. Po posúdení zisteného skutkového stavu v spojení s vyššie citovanými ustanoveniami § 10 ods. 2 OZ a § 231 písm. a) CMP dospel súd k záveru, že zákonné podmienky pre obmedzenie spôsobilosti osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, na právne úkony sú v tomto prípade splnené, pričom s účinnosťou od 01.07.2016 už úplne pozbavenie spôsobilosti na právne úkony nie je možné. V konaní bolo nesporne preukázané, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, trpí duševnou poruchou, a to paranoidnou schizofréniou. V dôsledku dlhodobého neliečenia tejto diagnózy, nespôlupráce pacienta, neužívania liekov, nepodrobovaniu sa ambulantným kontrolám, ani ústavnej psychiatrickej starostlivosti, došlo k chronifikácii daného stavu, kde je úplné vyliečenie psychofarmakami, vylúčené. Uvedené ochorenie spôsobuje trvalý stav. Aktuálne je osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, čiastočne stabilizovaná, ale vyžaduje pravidelné užívanie liekov pod dohľadom inej osoby. V jeho myslení však napriek tomu pretrvávajú paranoidita voči okoliu a bludné obsahy. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, nemá kontakt s realitou. V dôsledku uvedeného mal súd za to, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, nie je schopná robiť právne úkony, ktoré súd definoval vo výroku I. rozsudku. Z uvedených dôvodov súd preto vo výroku I. s použitím vyššie citovaných ustanovení zákona obmedzil spôsobilosť na právne úkony menovaného tak, že menovaný nie je spôsobilý rozhodovať o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a psychiatrickej starostlivosti a liečbe a rozhodovať o pobyte v zdravotníckom zariadení, rozhodovať o poskytovaní sociálnych služieb vrátane rozhodovania o potrebe umiestnenia v zariadení sociálnych služieb, nakladať s majetkom a finančnými prostriedkami, uzatvárať zmluvy finančného a majetkového charakteru, disponovať s účtom v banke a s finančnými prostriedkami prevyšujúcimi sumu 50 eur mesačne, preberať zásielky, rozhodnutia, dôchodok, štátne sociálne dávky a príspevky a nakladať s nimi, samostatne konať pred štátnymi orgánmi a inštitúciami, všetkými úradmi, súdmi a orgánmi samosprávy a v kontakte s fyzickými a právnickými osobami, vykonávať aktívne ani pasívne volebné právo, rozhodovať o mieste svojho prechodného a trvalého pobytu.

20. Vo výroku II. súd ustanovil menovanému opatrovníka v osobe jeho matky (navrhovateľky), ktorá je vzhľadom na ich blízky rodinný vzťah, znalosť okolností prípadu a bezúhonnosť vhodnou osobou na prevzatie opatrovníckej funkcie a ktorá vyslovila súhlas so svojím ustanovením do funkcie opatrovníka. Súd ju preto ustanovil opatrovníkom menovanému s tým, že jej zároveň vo výroku rozsudku v zmysle § 274 ods. 2 CMP vymedzil rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

21. Výrokom III. súd rozhodol o náhrade trov účastníkov konania podľa § 52 CMP, pretože v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti výroku I., II., a III. tohto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Žiar nad Hronom v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto odvolanie podal.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie dôkazy alebo tvrdenia, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1 § 365 CSP, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.